

ILO:s deklARATION om social rättvisa för en rättvis globalisering

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar arbetsmarknadsutskottet regeringens skrivelse 2009/10:92 ILO:s deklARATION om social rättvisa för en rättvis globalisering. I skrivelsen informeras riksdagen om en deklARATION om social rättvisa för en rättvis globalisering som Internationella arbetskonferensen antog 2008.

Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottet föreslår att skrivelsen läggs till handlingarna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden	5
ILO:s deklARATION om social rättvisa för en rättvis globalisering	5
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Skrivelsen	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens skrivelse

Riksdagen lägger skrivelse 2009/10:92 till handlingarna.

Stockholm den 18 mars 2010

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Hillevi Engström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Hillevi Engström (m), Berit Högman (s), Tomas Tobé (m), Sylvia Lindgren (s), Elisabeth Svantesson (m), Annika Qarllsson (c), Lars Lilja (s), Maria Stenberg (s), Désirée Pethrus Engström (kd), Josefin Brink (v), Ann-Christin Ahlberg (s), Hans Backman (fp), Ulf Holm (mp), Sven Yngve Persson (m), Patrik Björck (s), Reza Khelili Dylami (m) och Christer Winbäck (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Sverige är medlem i Internationella arbetsorganisationen (ILO). ILO:s beslutande församling – Internationella arbetskonferensen (arbetskonferensen) – sammanträder en gång per år. Som ett resultat av de diskussioner som förs under arbetskonferensens sessioner, kan konferensen med stöd av ILO:s stadga anta konventioner eller rekommendationer. Arbetskonferensen kan även anta resolutioner och deklARATIONER.

Internationella arbetskonferensens nittiosjunde möte, som ägde rum i Genève den 28 maj–13 juni 2008, antog den 10 juni 2008 – efter två års förhandlingar – en deklARATION om social rättvisa för en rättvis globalisering. DeklARATIONEN antogs enhälligt och utan omröstning. Likaledes antogs en resolution som handlar om hur ILO ska stärka arbetet med att genomföra deklARATIONEN.

Bakgrund

Arbetskonferensen kan besluta om internationella konventioner, som blir bindande för de medlemsstater som ratificerar konventionen. Arbetskonferensen kan även besluta om rekommendationer, som är avsedda att övervägas vid lagstiftning eller på annat sätt men inte har den bindande karaktär som en ratificerad konvention har. Enligt ILO-stadgans artikel 19 är en medlemsstat skyldig att förelägga sin lagstiftande församling (eller motsvarande) antagna konventioner och rekommendationer inom 18 månader efter att arbetskonferensens session avslutats. För konventioner gäller dessutom att de måste godkännas av den lagstiftande församlingen (eller motsvarande) för att instrumentet ska kunna ratificeras.

Resolutioner och deklARATIONER är inte juridiskt bindande. Medlemsstaterna har ingen formell skyldighet att kommunicera konferensbeslut i form av resolutioner eller deklARATIONER till den lagstiftande församlingen.

Utskottets överväganden

ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen 2009/10:92 ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering till handlingarna.

Bakgrund

ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering bygger på och vidareutvecklar organisationens konstitutionella mandat, så som det fastslagits i grunddokumenten. 2008 års deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering ges därmed samma status som 1994 års Philadelphideklaration och 1998 års deklaration om grundläggande rättigheter och mänskliga rättigheter i arbetslivet. Dessa tre deklarationer anger tillsammans principer och riktlinjer för hur ILO:s stadgeenliga mål ska genomföras.

2008 års deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering renodlar och bekräftar ILO:s grundläggande uppdrag att bidra till att förbättra arbetsförhållanden och sociala förhållanden på global nivå. Deklarationen betonar också organisationens särskilda ansvar för att främja social rättvisa och arbete under anständiga villkor (decent work) mot bakgrund av de förändringar som äger rum på världsekonomens område i dagens globaliserade värld.

Skrivelsen

ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering

Deklarationens centrala syfte framgår av avsnitt I A. Det konstateras att ILO:s organisation och dess medlemsstater har en förpliktelse att genomföra ILO:s konstitutionella mandat med stöd av internationella arbetsnormer och genom att placera full och produktiv sysselsättning och arbete under anständiga villkor i centrum för den ekonomiska och sociala politiken. Dessa åtaganden ska grundas på fyra likvärdiga strategiska mål, som anges i agendan för arbete under anständiga villkor. De strategiska målen är följande:

1. Sysselsättningsfrämjande åtgärder
2. Socialt skydd, inklusive skydd för arbetstagare
3. Främjande av social dialog och trepartism (samarbete mellan regeringar och representativa organisationer för arbetstagare och arbetsgivare)

4. Respekt för och främjande av mänskliga rättigheter i arbetslivet

I deklARATIONEN slås det fast att de fyra strategiska målen är inbördes relaterade och beroende av varandra och att en del inte kan avskiljas från de övriga. De fyra strategiska målen ska dessutom genomsyras av främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män samt icke-diskriminering.

Genom att anta deklARATIONEN åtar sig medlemsstaterna att främja och säkra sysselsättning, utveckla och förbättra åtgärder för social trygghet, främja samarbete mellan arbetsmarknadens parter och respektera och upprätthålla de grundläggande rättigheterna i arbetslivet.

DeklARATIONEN fördömer såväl brott mot de grundläggande principerna och rättigheterna i arbetslivet som protektionistisk användning av arbetsnormer och olagliga komparativa fördelar.

Genom deklARATIONEN institutionaliseras ILO:s agenda för arbete under anständiga villkor som det centrala och operativa begreppet för att uppnå ILO:s stadgeenliga mål. DeklARATIONEN ska dessutom fungera som ett verktyg för att tillmötesgå medlemmarnas behov och genomföra agendan för arbete under anständiga villkor på landnivå.

I avsnitt II beskrivs hur deklARATIONEN ska genomföras. Av avsnittet framgår att ILO måste mobilisera alla tillgängliga medel för att kunna ge verkningfullt stöd till sina medlemmar och därmed omsätta deklARATIONENS mål i praktiken. Det innebär bl.a. att ILO:s inre organisation behöver effektiviseras genom stärkta forsknings- och utredningsresurser. Inom ramen för organisationens satsningar på stärkt forsknings- och utredningskapacitet föreslås att sakkunnigbedömningar införs. Organisationen måste vidare erbjuda mer ändamålsenlig kompetensutveckling för den egna personalen, främja ökad samstämmighet och samarbete inom arbetsbyrån och verka för förbättrad styrning, tillsyn och utvärdering av biståndsinsatser och en mer rationell och efterfrågestyrd fältorganisation. ILO:s stöd till medlemsstaterna ska bestå av bl.a. stärkt tekniskt samarbete och utvecklande av nya partnerskap med olika aktörer.

Av avsnitt II framgår också att varje medlemsstat avgör hur de strategiska målen ska uppnås. Medlemsstaterna har ett centralt ansvar för att leva upp till deklARATIONENS ambitioner och ska i samråd med arbetsmarknadens parter bestämma hur de önskar kombinera de strategiska målen utifrån nationella behov och förutsättningar. I deklARATIONEN anges ett antal exempel på tänkbara åtgärder.

För att underlätta en smidig tillämpning av deklARATIONEN föreslås att regelbundet återkommande temadiskussioner införs på arbetskonferensen. ILO:s styrelse har beslutat att sysselsättningsfrågorna ska diskuteras vid arbetskonferensen 2010 och att social trygghet blir temat för 2011. Syftet med dessa diskussioner är att skapa ökad förståelse för och en bättre överblick över det aktuella läget när det gäller det valda ämnet och att bidra till att bättre tillgodose de eventuella behov av stödinsatser som kan finnas hos enskilda medlemsstater. Inför dessa temadiskussioner kommer under-

lag att inhämtas från medlemsstaterna genom s.k. artikel 19-rapporter, dvs. återkommande rapporter om konventioner som medlemsstaterna ännu inte ratificerat och om icke bindande rekommendationer.

Av avsnitt III framgår att deklarationen ska tillställas alla medlemmar och, genom dem, representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, internationella organisationer med kompetens inom berörda områden på internationell och regional nivå och andra enheter som styrelsen fastställer. Regeringar och arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer på nationell nivå ska offentliggöra deklarationen i alla relevanta forum där de deltar eller är representerade, eller på annat sätt sprida den till andra enheter som kan vara berörda.

I en bilaga till deklarationen beskrivs bl.a. åtgärder från ILO:s sida till stöd för sina medlemmar och hur deklarationen ska följas upp. Avsnitt II i bilagan till deklarationen innehåller generella riktlinjer för dess uppföljning och anvisningar för hur agendan för arbete under anständiga villkor ska genomdrivas i form av tekniskt stöd, forskning etc. ILO ges möjlighet att uppmana andra berörda internationella och regionala organisationer att driva frågan om arbete under anständiga villkor. ILO ska också ha till uppgift att utvärdera handelspolitikens och finanspolitikens effekter på sysselsättningen.

Av avsnitt III i bilagan till deklarationen framgår att deklarationens genomslagskraft med jämna mellanrum ska utvärderas av arbetsbyrån. Arbetsbyrån ska överlämna en utvärderingsrapport till arbetskonferensen med information om åtgärder som vidtagits med anledning av uppgifter som lämnats av medlemmarna. Utvärderingsrapporten kommer också att innebära en möjlighet för arbetsbyrån att analysera och värdera hur deklarationen medverkat till att främja organisationens mål och till att främja agendan för arbete under anständiga villkor. Arbetsbyrån får som en viktig uppgift att utvärdera deklarationens eventuella genomslagskraft och inverkan på andra berörda internationella organisationer.

Utskottets ställningstagande

Genom 2008 års deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering renodlas och bekräftas ILO:s grundläggande uppdrag att bidra till att förbättra arbetsförhållanden och sociala förhållanden på global nivå. Deklarationen betonar ILO:s särskilda ansvar för att främja social rättvisa och arbete under anständiga villkor mot bakgrund av de förändringar som äger rum på världsekonomens område. Som sägs i skrivelsen kan deklarationen ses som ett uttryck för en förnyad tilltro till ILO och dess relevans och till dess potential att hantera globaliseringens sociala dimension.

Utskottet föreslår att regeringens skrivelse 2009/10:92 ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering läggs till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2009/10:92 ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering.